

Mikor

*Mikor erősek voltunk és szépek,
Vállunkon tücsök muzsikált,
Zsebünkben madárka fészkelte.
Hajunk közt virágok nyíltak,
Szemünkben kis csillagfények.
Mikor erősek voltunk és szépek.*

Azt kérdezed

*Azt kérdezed, merre voltam,
Hogy nem láttál ezer éve.
Zúgás voltam vízesésben,
Búzatáblán arany kéve.*

*Báránnyelű kék égbolton,
Százszorszépe tarka rétnek –
Árva könnycsepp az orcádon,
Drágagyöngye szép nyakéknek.*

*Voltam ösvény a vadonban,
Sorsvonal a tenyeredben.
Muskátli az ablakodban,
Szív fájdalom szerelemben.*

*De most vagyok füstifecske,
Nyíló tavasz, nyári zápor.
Álmodban csók, minden este,
Ölelés és forró mámor.*

*És leszek még Szivárványhíd,
Színes pára, napsütötte.
Aki átmegy alattam, az
Boldog legyen mindörökre.*

SZOMBATI ISTVÁN Hazajöttél, Ráhel?

Mikor jelentkeztem Kelemen cégénél, a fiatal titkárnő gyanakvóan nézett. Nyilván jobban örült volna, ha egy kigyúrt pasi kopog náluk állásügyben. Továbbá úgy láttam, azt is mérlegelte, hol tarthatok éppen évgyűrű-ügyben. Ha több is vagyok nála egy-két-három évvel, vele, mint nővel, fel tudom majd venni esetleg a versenyt? Továbbá – hogy ne tápláljak túlzottan sok reményt – jó nevű gazdáját araszos embernek, facérnak nevezte. Oké, biccentettem, igazán rendes vagy, hogy idejében szóltál, de mielőtt továbbállnék innen, szót váltanék veled. Köröztem keveset, néztem az előtérrel, melyből jobbra és balra sárga ajtók nyíltak. Az egyik, gondolom, váróba, a másik a főnök szobájába mutatta az utat. Mivel nem szólt a kontyos csaj, könnyed mozdulattal billegtem tovább, simogattam szemmel a könnyezőpálmákat, melyek keskeny polcra figyeltek minden belépőre. Nem voltam túl friss a kocsikázás után, szóltam is a lánynak: nem lennék hálátlan, ha beszólna a stábnak. Rántott keskeny vállán, mint akit bolha csíp. Mire én, vékonyka mosollyal, kérdeztem újra: úgy kéne értenem, fontos ügyben trécsel? Rémulten pillogott, oldani próbáltam, emeltem a kezem: vedd úgy, hogy nem szóltam. Kerestem egy tükröt apró válltáskámban, rendezni próbáltam opálos tincseim, bár a kék Opelben nem esett az eső idefelé jövet. Miután sikerült elraknom száradó ernyőmet, újra kértem a csajt, szólna vagy én lépjek? Mivel nem akart mozdulni, mint egy horrorfilmben, vicsorgósra vettem: akkor mi az ábra, kardozunk vagy lépjek?

Középkorú, szemüveges férfi dugta ki a fejét apró kuckójából, majd ahogy észrevett, nyújtotta a kezét: Kutiné? Voltam. A vékony titkárnőnek megrándult az arca, úgy láttam, nem örült, hogy pár nélküli vagyok. Jöjjön beljebb, kérem, nyitotta tágabbra párnázott ajtaját. Mire Piri, a titkárnő, felfújta az arcát, sejtette, mi jöhet: behoznál két kávét?

Miután behozta, Kelemen biccentett, köszönöm, kimehetsz! Hellyel kínált, kikapcsolta a monitort, s egy keskeny kanapéra bökött, mely alig két méterre, szemközt volt velem. Somolyogva nézett, úgy láttam, hogy örül, csupán azt furcsállta, ha külföldön dolgoztam, miért jöttem vissza, s miért épp Csabára? Alföldi vagyok, daráltam könnyedén, mint egy betanult szerepet, itt töltöttem egykor legszebb nyaraimat. Anyai nagyapám, mozgékony mindenek – aktivista, halór, kidobóember – csónakházat bérelt. Ha jött a vakáció, vonatra ültettek: napozzak, fürödjek, segítsem pindurit a pipázgató öreget, miközben kényeztet, keresi a kedvem.

SZOMBATI ISTVÁN író, nyomdász. Váradon született és tanult. Érettségi után nyomdászként dolgozott, különböző lapokban közölt. Szerepelt az Ajtók c. prózaantológiában. Önálló kötete A sikoly (Dacia kiadó, 1988). Budapesten él.

Kelemen élvezte mesélőkedvemet. S mint egy láncdohányos, újabb füstszűrősre gyújtott, kereste a szemem, várta a folytatást. Itt ismertem meg az első szerelmemet, slukkoltunk duóban, tizenéves voltam, mikor összejöttem egy vitorlázó sráccal. Egyik szeles napon, mikor nagyapám sziesztázni indult, röppent a hercegem, nem fehér lovon, csupán egy apró tákolmányon. Mikor észrevette, hogy rémült mozdulattal takargatni kezdem fedetlen keblemet, riadtan rángatta a vezető zsinórját, észre se vette, hogy beborul a vízbe. Élénken kuncogtam, lányos zavaromban színes melltartómat a fejemre húztam. A magas, sportos fiú, ahogy köpködte a vizet, nevetgélgni próbált, azt se nagyon bánta, hogy mentem segíteni. Partra taszigáltuk kopottas járgányát. Amíg szabadkozott (most tanul szörfözni), kigyúrt testét néztem, mely apró vágásokat lőtt szívem tengerébe. Remélni mertem, nem vagyok közömbös, ha táguló szemei bájaimat nézik. Kuncogtam magamban, bár picit beijedtem, mert ha lángra lobban, ha meglátja nagyapám... Sajnos csak parázs lett a pislákoló rőzse. Ahogy összerakta a repülő boszorkányt, megkért, vigyázzak rá, míg hozza a kocsiját. Miért vinnéd el innen, kérdeztem könnyedén, ha holnap is gyakorolsz, errefelé röppensz? Úgy láttam, bólogat, majd kétkedően nézett: te itt hagynád helyemben? Ha akarod, segítek, csaptam a kérdésre, szólok nagyapámnak, van egy raktárhelyisége. Kint leszel holnap is, kérdezte félénken. Míg tart a vakáció, miért lennék máshol?

A következő reggel engemet is felvett apró járgányába, átfogta a vállam, miközben kérdezte, merre akarsz menni? Mint aki otthon van, felszegtem a fejem, tudok egy tág öblöt, mutassam meg, Ármin? Ott nemigen van nyüzsgés, be leszünk kerítve. Az északi oldalon magas, sziklás part van, bedőlt élő fákkal. Áradáskor omlik, agyagot dagaszthat, aki unatkozik.

Az öböl sodrótunk, ott megállt a vitorlás, nem kapott több szelet. Ahogy Ármin behúzta a zsinórt, kis híján rám esett. Ha már így alakult, átfogta a vállam, mohón csücsörített. Ne kezdjük még, fiú, akartam mondani. Elkapott, erősen, hosszasan csókolt. Próbáltam kibújni. Ha észrevesz nagyapám... Érezte, remegek. Rántott a vitorlán, beestünk a vízbe, ott csatantak, égettek az első buborékos csókok!

Ahogy partra értünk, rozzant vitorlását nagyapámra bíztuk. Sejtteni véltem, mi lesz a folytatás, sétálni megyünk. Merre? Tiszta sor, mondta, a Kiserdőn át, anyám nyaralója felé. Csak így fürdődresszben, kérdezte nagyapám gyanakodó szemmel. Ahogy felöltöztünk, bár tekert vékony bajsán, kissé megnyugodott, csak a Kiserdőn át lehet oda menni? Ott van a nyaralónk, bizonygatta Ármin.

Két napig lelkesen jártuk ezt az utat. A harmadik „utazás” már mindkettőnknek jobb volt. Az utolsónál viszont, amikor búcsúzni kellett, enyhén pityeregtem, mint dagályos napokon a tengerek lelke. Kezdődik a sulis, neki az egyetem. Azon a nyáron, néztem Kelemenre, nagyon boldog vol-

tam. Néhány napig, hétig levelet váltottunk. Most viszont, mint látod, mentem tegezőbe, itthon vagyok, esik. Ráadásul nem a nagyapámnál, csak egy Richter cégnél. Nem Richter, Kelemen, nyomta meg a hangsúlyt.

Miután elmondta, milyen státust kínál, nem voltam túl boldog, de ugye, ha nincs ló... Felálltam könnyed mozdulattal. Hiába várta, nem mondtam semmit. Nyilván félreértett. Akár egy százlábú, kapkodott utánam: úgy döntöttél, itt hagysz? Albérlet kellene... Lent a folyó partján, ahol a nagyszüleim laktak, talán még ismernek, elsétálnék arra. Megfogta a kezem, könnyedén elém állt: ne fáraszd magadat, akad vendégszobám, amíg pihensz kicsit.

Fácánszonáta

– Küldjek még egy kávé? – kérdezte Barnabás csinos munkatársát, aki a főiskola után, ki tudja, miért, hozzájuk szegődött.

– Kösz, most ne zavarjál, nem látod, szörfözök!

– Elárulnád, Csilla, miért épp hozzánk, Erdőszékre jöttél?

– Talán csak azért – nézte a monitort –, hogy a pici községedből kicsit nagyobb legyen. – Majd ahogy lenyomta az entert, az egekig ugrott.

– Mi történt, Csilla, találtál valamit?

– A valaminél többet!

– Pályázni szeretnél a megyeszékhelyünknél?

– Azon már túl vagyok. Remélem, Barna, nálad is jó leszek.

– Azt hiszed, én sose kopogtatok a megyei góréknál?

– Te csak arra ügyelj, hogy minden befektető a te községed nézze!

– Eladnád az erdőt?

– Kettő van belőle, míg a tél hidege és a parasztjaid ki nem vágják mindet.

– Azt hiszem, sejtem már, miért jöttél ide.

– Akkor miért faggatsz, miért nyitsz rám percenként kávéval?

– Jó lenne, ha tudnám, mit akarsz lenyúlni.

– A lenyúlás nem jó szó, de ha ragaszkodsz hozzá, tegyed többes számba.

– Azt hiszed, én...

– Nem hiszem, tudom. Apósodtól talán semmit se „nyúltál” le, mikor feleségül vetted meddő, sánta lányát?

– Ezt meg honnan tudod?

– Szedd össze magad, térjünk a tárgyra! Ha a fél erdőt eladjuk egy holland pénzeszsáknak...

– A rigófüttyel mi lesz, a fácán-szonátával?

– Iskolát bővíthetsz, sportpályát, táncházat!

– A megyénél, úgy hiszed, el fogják könyvelni?
– Ha nem nyílik az ajtó, nyitjuk az ablakot! Mi ez a neszezés, kopogott valaki? Nem írtál cetlit, hogy kedden és szerdán nincsen jogi tanács?
– Ne aggódj, ismerős, tőle nem kell félned – legyintett Barna, a szikár polgármester, majd turkált a bajszában – régi bútordarab.
– Neve?
– Korán kelő Juci.
– A sarki iskolából?
– Akár az árnyékom, mindenfelé követ. Amíg diri voltam, ő volt a pedellus nyomorék férjével. Régen nyugdíjazták, de még mozdulni tud, ide is, oda is, be-be szokott nézni. Ha a fókuszomba kerül, bizalmasan kacsint, mintha azt mondaná, ne félj, Barna fiam, nem viszem a pletykát. Nem fogják megtudni, kit ringat a szemed reggel fél nyolc után...
– Megvan! – ugrott a bombázó, s mint egy hamiskártyás, ha bejön a nyerő lap, dörzsölni kezdte ápolat, puha kezét.
– Mit találtál, Csilla?
– Jobbat a hollandnál!
– A kiserdőt akarják?
– Nem is a te széked!
– Míg nem voltál nálunk, valami belga is célba vett bennünket.
– Hány „lepedőt” kínált? – Barna elmakogta. – Ha rábólintasz erre, megduplázom neked!
– S ha letörik a szárnyunk?
– Nem kell citeráznod, Bélát jól ismerem!
– Azt a béna öszvért?
– Ne minősítsd, Barna, az évfolyamtársad volt a tanítóképzőben...

Miért jöttél, Maszat?

Mi történt, Cso-cso-szán, homokszem került lelked kerekébe? Hozzád is belesnek a szakállas közhelyek? Gyengülne a hálód tehetséged fején, gyengül a tapsvihar, nem kedvel a szakma? Miért botladozol, mint egy naposcsibe? És a szédülések, a gyakori hányinger? Torkos lennél újra, mint tinédzser korodban, három kanál helyett tizenötlet eszel?

Nézem a képmásom, kerestem magam, a sok arc közül melyik a valódi? Mimi, Gilda, Cso-cso-szán?

Perdülök. Kevélyen.

Nagyon kérlek, Maszat, ha valóban bennem vagy, húzzad össze magad, mert nagyon dühös leszek! Tengernyi dolgom van, nem lehetek veled. Ha

másfél centis lennél, vagy ha már rugdosnál, biztos megértenéd, milyen lehetőség a Scala ajánlata... Persze, ha késnél is, mondjuk, pár hónapot, akkor se örülnék, nemigen tudnék mit kezdeni veled.

Iszom kevés koktélt, remélem, megnyugszom, néha, mint a sikerlázban égők, hamar itélkeztem. Talán nem is Maszat állított fejre? Több pezsgőt kortyoltam, hordónyi tonhalat faltam a szponzori ünnepen? Vagy már akkor is böfögtem, mikor elkezdtem fogyni, hogy rám tudják kapcsolni a pillangó szárnyait? Ki írná le nekem, milyen ívben szálltam a zsinórpaddalás alatt? Anyám vajon ott volt? Milyen képet vágott? Ő is művészféle. Se nem jó, se nem rossz, a legrosszabb: közepes. Ahogy cseperedtem, s egy rendező észrevett, azt mondta, ez szoprán, a legújabb Callas! Erre festett mamám moderálni kezdett, s egy faragott szipkába apró cigit dugott: azt hiszed, tündérbert a glóriázó színpad? Ha gyenge a szerep, tapssal élesztgetnek? Vagy úgy mered gondolni, csupa jó szerep jön, ha a rendezőkkel nem fekszel össze? Ha-ha-ha, nevettem kajánul, kösz az intelmeket, magadból indulsz ki? Elfordult, duzzogott. Félreismersz, mondta. Ha nagyanyám is ott volt, heves mozdulatokkal locsolta a tüzet: ne figyelj rá, Lili, ő sohase kért lapot, ha tizenhétig jutott. Az apádat se keresd, úgy tudom, több is volt...

Nézem a képmásom az asztali tükörben. Hiába várom, szikrát se segít. Pedig nem árt, ha tudjuk, kire hajazunk, ha anyánk génjeiből morzsányit se érzünk. A fényképeken sok férfi ölelte, azokban se láttam igazi önmagam. Mint ahogy alkalmi társaim is nagyon messze álltak mai barátomtól, Pinkerton Tamástól. Szóljak neki este a Pillangó után, hogy kopogott valaki, be kéne engedni?